

สรุปรายงานการฝึกอบรมโครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากร
หลักสูตรการพัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านการบริหารงบประมาณและการจัดทำงบประมาณ
เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งบประมาณ รุ่นที่ 5
วันที่ 27-28 สิงหาคม 2565
ณ โรงแรมโลตัสปางสวนแก้ว จังหวัดเชียงใหม่

จัดโดย สำนักงานบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้เข้ารับการอบรม นางสาวพิชชาภรณ์ ใจแก้ว ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุข

วัตถุประสงค์ในการอบรม

1. เพื่อทราบหลักการแนวคิดเกี่ยวกับกฎหมายวิธีการงบประมาณ ระเบียบและมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการงบประมาณ
2. เพื่อทราบกระบวนการบริหารงบประมาณการจัดทำ อนุมัติ บริหาร ระบบการติดตามประเมินผลและรายงานผล ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการจัดทำงบประมาณ
3. เพื่อทราบมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทศนคติ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ตลอดจนศึกษาหาแนวทางแก้ไขการบริหารงบประมาณให้เกิดประสิทธิภาพ

สรุปการอบรม

หลักกฎหมายทั่วไปทางการงบประมาณ

1. Authoritativeness – หลักความยินยอมหรืออำนาจในการอนุมัติงบประมาณ
2. Annual Basis - หลักระยะเวลาหนึ่งปีของงบประมาณ
3. Unity – หลักความเป็นเอกภาพของงบประมาณ
4. Universality - หลักรายได้ต้องมีลักษณะทั่วไป
5. Specificity - หลักรายจ่ายต้องมีลักษณะเฉพาะเจาะจง
6. Balance - หลักดุลยภาพของงบประมาณ
7. Accountability - หลักการตรวจสอบได้
8. Transparency - หลักความโปร่งใส
9. Stability or predictability – หลักเสถียรภาพ
10. Performance – หลักประสิทธิภาพ

หลักงบประมาณแผ่นดิน ของ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์

1. หลักคาดการณ์ - หน่วยราชการใดจะต้องทำงานใดและต้องใช้เงินเพื่อการนั้นๆ เท่าใด ปีใด ต้องคิดและคาดคะเนไว้ล่วงหน้า รายได้ก็ต้องคาดคะเนไว้ล่วงหน้าเช่นเดียวกัน
2. หลักประชาธิปไตย - เงินได้ของรัฐบาลเกิดจากเงินของราษฎร สมควรที่จะต้องรู้และเห็นชอบทั้งรายได้และรายจ่าย จึงต้องได้รับอนุมัติจากรัฐสภาก่อน
3. หลักดุลยภาพ - บางปีรายได้น้อยกว่าเงินจ่าย (ขาดดุล) บางปีเงินจ่ายน้อยกว่ารายได้ (เกินดุล) เพื่อเป็นการป้องกันมิให้เกิดหนี้สินล้นพ้นตัว
4. หลักสารัตถประโยชน์ - จะใช้จ่ายอย่างไรจึงจะเป็นประโยชน์จริงๆ แก่ประเทศ โดยจะต้องมีรายจ่ายลงทุนให้มากพอ และเป็นสัดส่วนที่เหมาะสมกับรายจ่ายประจำ

5. หลักยุดิธรรม - ศีลธรรมและความชอบธรรมทั้งรายจ่ายและรายได้

6. หลักสมรรถภาพ - จะต้องมีการควบคุมงบประมาณทั้งรายได้และรายจ่าย โดยกระทรวงการคลังและสำนักงบประมาณมีหน้าที่และส่งเสริมให้เกิดสมรรถภาพขึ้น

ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580)

วิสัยทัศน์ของยุทธศาสตร์ชาติ "ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง"

ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561-2580) 6 ด้าน คือ 1) ความมั่นคง 2) สร้างความสามารถในการแข่งขัน 3) พัฒนาเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ 4) สร้างโอกาสความเสมอภาคทางสังคม 5) สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 6) ปรับสมดุลพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการงบประมาณ

- กฎหมายรัฐธรรมนูญ 2560
- กฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลัง 2561
- กฎหมายว่าด้วยการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ 2561-2580
- กฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ 2561
- กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ 2561
- การงบประมาณ 2562

ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. 2562

1. กำหนดให้ระเบียบมีความสอดคล้องกับระบบและวิธีการจัดสรรงบประมาณที่มุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์
2. กำหนดวิธีการอนุมัติเงินตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม รวมถึงการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่าย การโอนงบประมาณรายจ่าย การโอนเงินจัดสรรหรือการเปลี่ยนแปลงเงินจัดสรร เพื่อให้หน่วยรับงบประมาณใช้จ่ายงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ
3. กำหนดการมอบอำนาจและความรับผิดชอบให้กับหัวหน้าหน่วยรับงบประมาณในการบริหารงบประมาณรายจ่ายได้อย่างยืดหยุ่นและคล่องตัวสูง
4. กำหนดให้หน่วยรับงบประมาณบริหารงบประมาณรายจ่ายให้บรรลุเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของงานตามแผนงบประมาณ และแผนงานบูรณาการที่กำหนดไว้
5. กำหนดให้มีเครื่องมือในการบริหารงบประมาณ กล่าวคือ
 - (1) การจัดทำแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ
 - (2) การประเมินผลและการรายงาน
 - (3) การจัดทำและรับส่งข้อมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์
6. กำหนดให้การบริหารงบประมาณสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท แผนปฏิรูปประเทศ โดยมีค่าเป้าหมาย ตัวชี้วัด รายการ และวงเงินงบประมาณที่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา เพื่อแสดงถึงผลสัมฤทธิ์หรือประโยชน์ที่จะได้รับการใช้จ่ายงบประมาณ

การจำแนกงบประมาณ

งบประมาณรายจ่ายที่กำหนดในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม อาจจำแนกได้ดังต่อไปนี้ 1) งบประมาณรายจ่ายงบกลาง 2) งบประมาณรายจ่ายของหน่วยรับงบประมาณ 3) งบประมาณรายจ่ายบูรณาการ 4) งบประมาณรายจ่ายบุคลากร 5) งบประมาณ

รายจ่ายสำหรับทุนหมุนเวียน 6) งบประมาณรายจ่ายเพื่อการชำระหนี้ภาครัฐ 7) งบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคลัง 8) งบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินทุนสำรองจ่าย

การบริหารงบประมาณ (การจัดทำแผนฯ)

เพื่อประโยชน์ในการบริหารงบประมาณรายจ่าย ให้นหน่วยงานงบประมาณจัดทำแผนปฏิบัติการและแผนการใช้จ่ายงบประมาณตามกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายเสนอต่อผู้อำนวยการตามระเบียบที่ผู้อำนวยการกำหนด

การกันเงินไว้เบิกเหลื่อมปี

การเบิกเงินจากคลังให้กระทำภายในปีงบประมาณ แต่หากเป็นรายการที่ได้ก่อหนี้ผูกพันไว้แล้ว หน่วยรับงบประมาณสามารถขอตกลงกับกระทรวงการคลังขยายเวลาเงินไว้เบิกเหลื่อมปีได้อีกไม่เกินหกเดือน เว้นแต่กรณีมีความจำเป็นให้ขอขยายได้อีกหกเดือน

แนวทางการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

1. สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนระดับต่างๆ - น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการจัดสรรงบประมาณ โดยคำนึงถึงความจำเป็น/ภารกิจ/ความต้องการในพื้นที่ และแผนพัฒนาพื้นที่ตามความต้องการของประชาชน

2. สอดคล้องกับสถานการณ์แพร่ระบาด COVID-19 - ให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหา บรรเทา หรือแก้ไขผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากการแพร่ระบาด COVID-19

3. ให้ความสำคัญกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - เพิ่มศักยภาพการถ่ายโอนภารกิจ การจัดบริการสาธารณะ ลดความเหลื่อมล้ำ การพัฒนาประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ และประสิทธิภาพการใช้จ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4. ความครอบคลุมทุกแหล่งเงิน - เพิ่มประสิทธิภาพโดยพิจารณาตามความพร้อมและขีดความสามารถในการใช้จ่ายงบประมาณ, ชะลอ ปรับลด หรือยกเลิกโครงการที่มีความสำคัญในระดับต่ำหรือหมดความจำเป็น, เพิ่มประสิทธิภาพความครอบคลุมทุกแหล่งเงิน โดยนำเงินนอกงบประมาณหรือเงินสะสมคงเหลือมาใช้ดำเนินภารกิจเป็นลำดับแรก, ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน และผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ปี 2564 และปี 2565 ประกอบการพิจารณาจัดสรรงบประมาณ

5. หลักการมีส่วนร่วมของประชาชนบนพื้นฐานตามความต้องการของประชาชน - อยู่บนพื้นฐานความต้องการของประชาชน ผ่านกระบวนการรับฟังความเห็น/ความต้องการในระดับพื้นที่ เช่น แผนพัฒนาหมู่บ้าน แผนพัฒนาจังหวัด รวมทั้งให้มีการกระจายงบประมาณอย่างเป็นธรรม คำนึงต่อประชาชน

6. สวัสดิการที่จำเป็นสำหรับกลุ่มเปราะบางและการใช้เงินจากแหล่งอื่น - ให้ความสำคัญกับกลุ่มเปราะบางและการใช้เงินจากแหล่งอื่นในการดำเนินโครงการภาครัฐ เช่น เงินกู้ PPP TFF เป็นต้น

7. บทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ กฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์งบประมาณตามงบรายจ่าย

1. งบบุคลากร - เงินเดือน ค่าจ้างประจำ ค่าจ้างชั่วคราว ค่าตอบแทนพนักงานราชการ
2. งบดำเนินงาน - ค่าตอบแทน ค่าใช้สอย ค่าวัสดุ ค่าสาธารณูปโภค
3. งบลงทุน - ค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง
4. งบเงินอุดหนุน - เงินอุดหนุนทั่วไป เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ
5. งบรายจ่ายอื่น - ค่าจ้างที่ปรึกษา ค่าใช้จ่ายเดินทางต่างประเทศ ฯลฯ

หลักการบริหารงบประมาณ

การควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามแผนงาน โครงการ/รายการ ที่ได้รับอนุมัติจากฝ่ายนิติบัญญัติ เพื่อป้องกันการใช้จ่ายที่ไม่มีความคุ้มค่า ประหยัด หรือไม่มีประสิทธิภาพ โดยการควบคุมการใช้จ่ายและเบิกจ่ายเงิน การประเมินผลและการรายงานตามระเบียบที่กำหนด

ขั้นตอนการบริหารงบประมาณที่สำคัญ

1. การจัดทำปรับแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ
2. การใช้จ่ายตามแผนฯ ที่ได้รับความเห็นชอบ
3. เงินจัดสรร การใช้งบประมาณรายจ่าย การโอนงบประมาณรายจ่าย การโอนเงินจัดสรร/การเปลี่ยนแปลงเงินจัดสรร
4. การประเมินผลและการรายงาน

ภารกิจผู้ไปราชการต้องดำเนินการ ดังนี้

1. ทบทวนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการแนวคิดเกี่ยวกับกฎหมายวิธีการงบประมาณ ระเบียบและมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการงบประมาณ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติงานด้านการบริหารงบประมาณ
2. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ ข้อคิดเห็น ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขการปฏิบัติงานด้านการบริหารงบประมาณและการจัดทำงบประมาณ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งบประมาณ
3. เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้กับเจ้าหน้าที่ศูนย์อนามัยที่ 1 เชียงใหม่